

Styret i DNB Bank ASA
Konsernsekretariatet
0021 OSLO

VAR REFERANSE
18/158

DERES REFERANSE

Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1.
ledd nr. 2
Merkede avsnitt er unntatt offentlighet

DATO
19.11.2018

Merknader - Endelig rapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i DNB Bank North America 24. – 26. april 2018. Tilsynet var ledd i oppfølgingen av DNB-konsernets soliditet, risikoeksponering samt styring- og kontrollsystemer.

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 22. juni 2018 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 20. september 2018.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ

Overordnet risikonivå

Virksomheten til DNB North America rapporterer dels til forretningsområdet Storkunder og Internasjonal (STI), dels til DNB Markets ved hovedkontoret. DNB North America har ingen lokal strategiplan. Det er derfor bankens globale bransjespesifikke strategier som gjelder for virksomheten.

I DNB North America inngår flere juridiske enheter – DNB Banks filial i New York og representasjonskontoret i Houston, DNB Capital LLC, DNB Markets, DNB Markets Inc., samt Cayman Islands-filialen (ikke-fysisk filial på Cayman Islands). Kredittvirksomheten er integrert i bankens bransjedivisjoner som i hovedsak styres fra hovedkontoret. Den operasjonelle driften er integrert, men kontroller og rapportering må gjennomføres for alle juridiske enheter. Den formelle strukturen avviker derfor fra den operasjonelle. Finanstilsynet vurderer at den komplekse strukturen medvirker til høyere operasjonell risiko bl.a. ved at det kan oppstå uklarheter om ansvarsforhold.

Finanstilsynet anser at de største risikoene ved DNB North America er kredittrisiko og operasjonell risiko, herunder etterlevelsrisiko, ikt-risiko og omdømmerisiko. Markedsrisikoen og likviditetsrisikoen vurderes å være lav. Risikonivået styres i hovedsak fra ledelsen av forretningsområdene STI, Markets og Treasury ved hovedkontoret. Den operasjonelle risikoen

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

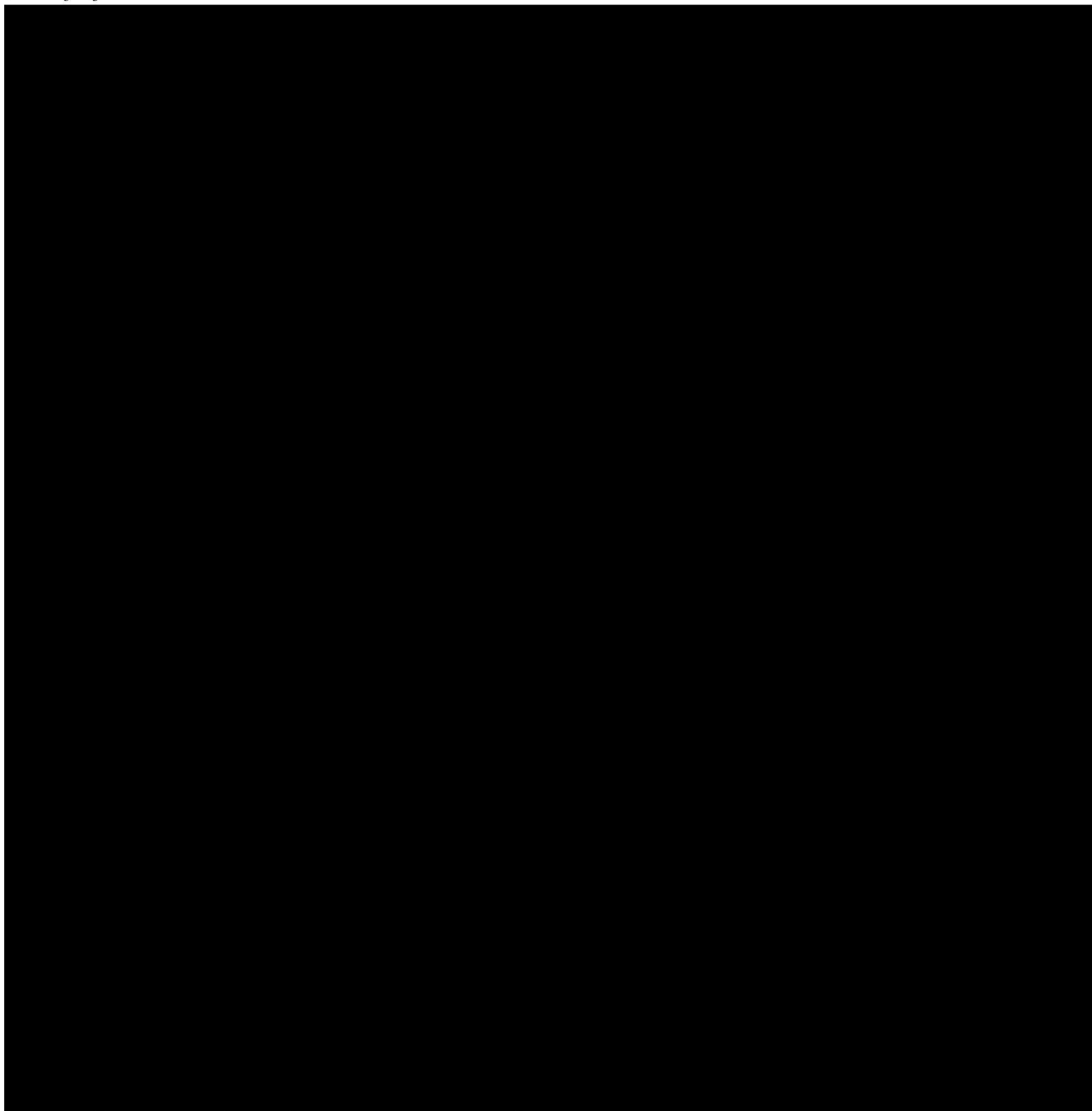
Saksbehandler

Gunnar Oppi
Dir. tlf 22 93 98 99

styres dels av DNB North America og dels av hovedkontoret. DNB North America er eksponert for strenge krav fra lokale tilsynsmyndigheter til å dokumentere god kontroll.

Kredittrisiko

Porteføljekvalitet

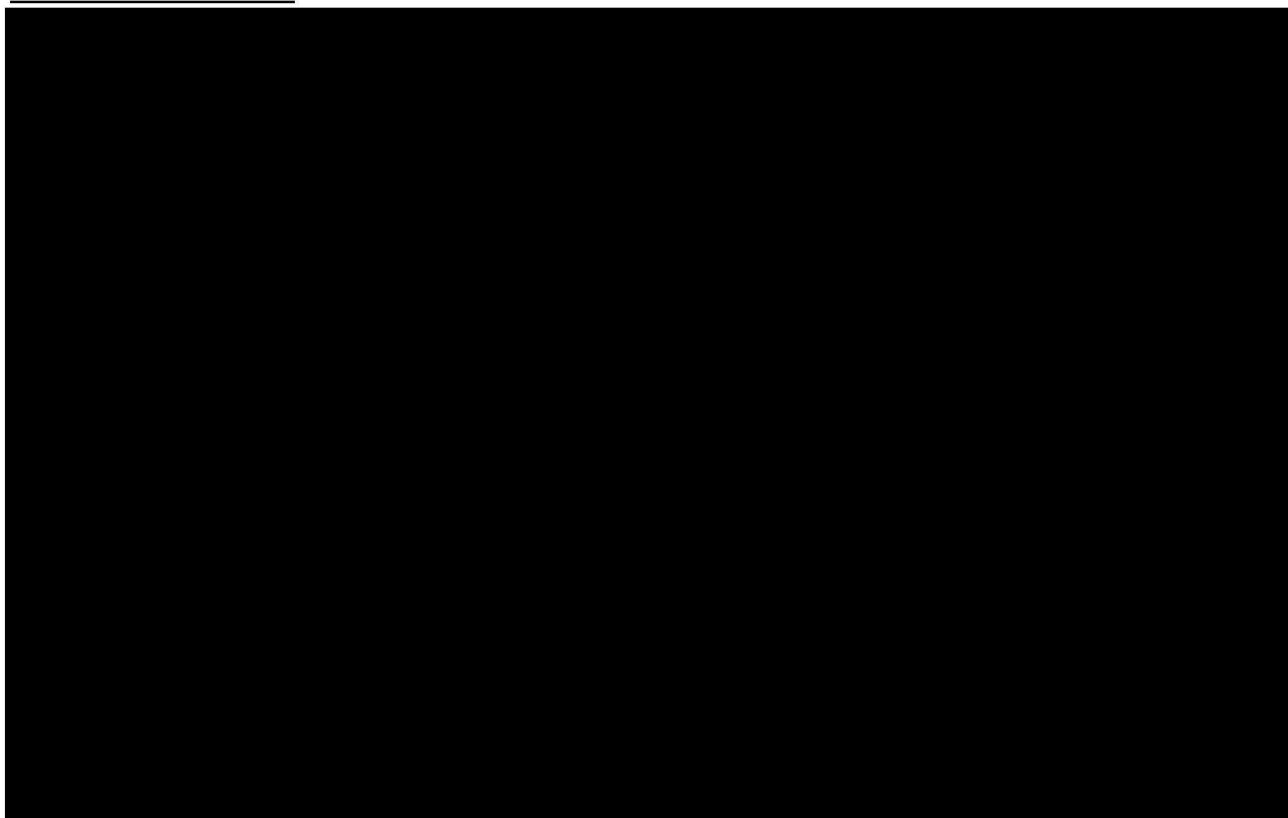
Forbearance

DNB North America rapporterer en begrenset forbearance-portefølje. Finanstilsynet minner om at en kunde skal klassifiseres med forbearance-status dersom det gjøres avtalemessige endringer, både i form av betalingsvilkår eller covenants, gitt at slike endringer er foranlediget av at kunden har, eller forventes å få, finansielle utfordringer uten tiltak. Det er Finanstilsynets vurdering at forbearance representerer en tapshendelse som krever at det utarbeides tapsligning. Finanstilsynet

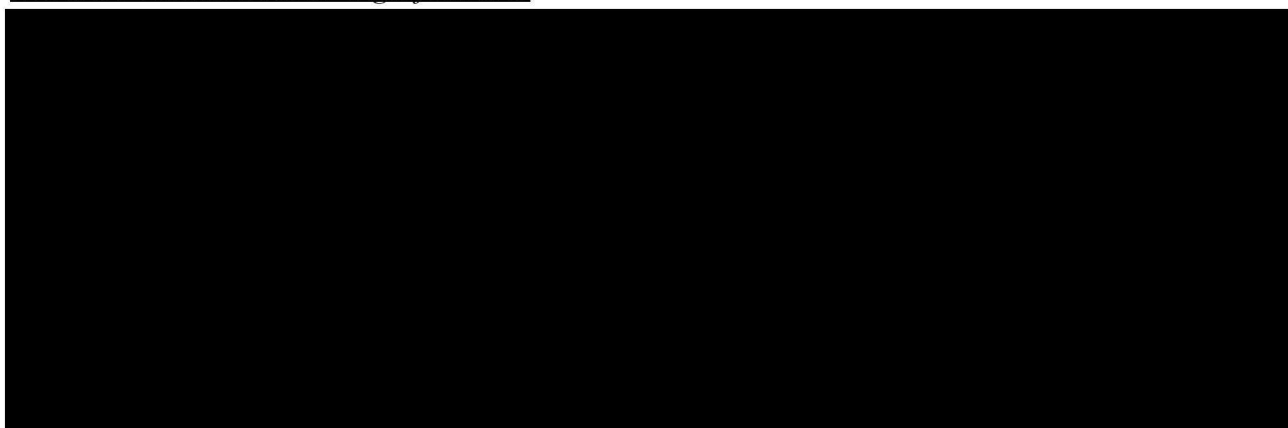
noterer at styret i sitt tilsvaer bekrefter at det begrensede antall forbearance-kunder er korrekt. Det har tidligere vaert et stoerre antall kunder, men disse har enten tilbakebetalt eller blitt friskmeldt.

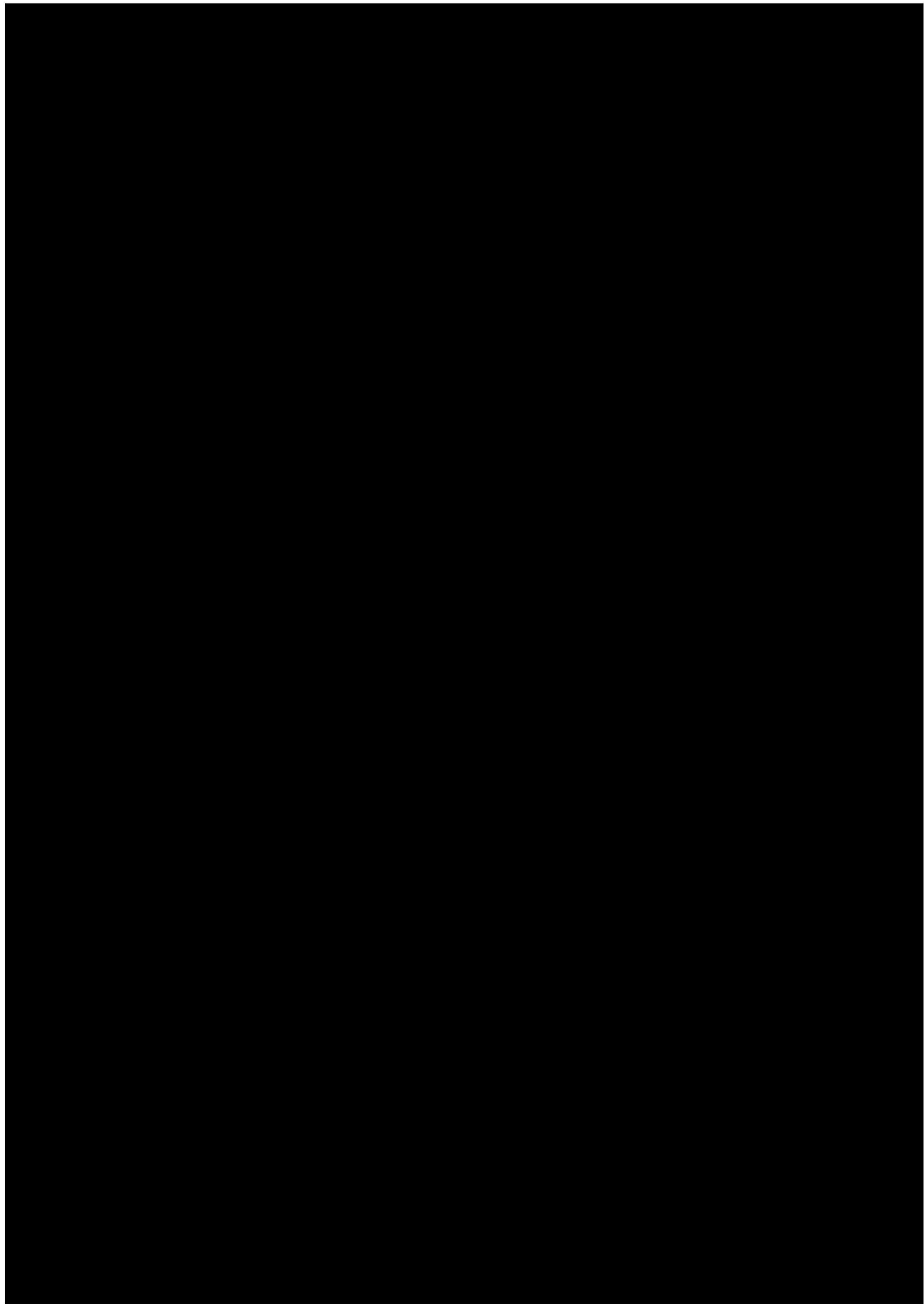
Finanstilsynet merker seg styrets opplysning i sitt svarbrev om at Risikostyring konsern fremover vil vaere mer oppmerksom pa aa klassifisere kunder i henhold til forbearance. Finanstilsynet forventer at DNB-konsernet har en avklart prosess og metode for aa identifisere og rapportere forbearance. Finanstilsynet viser til at forbearance har inngaatt i myndighetsrapporteringen siden 4. kvartal 2014. Finanstilsynet har ogsaa i tidligere merknader til banken pekt pa at rapporteringen av forbearance boer integreres i bankens risikokontroll.

Verdsettelsesmetodikk

Naermere om individuelle engasjementer

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

Overordnet styring og kontroll

Organisering og ansvarsforhold

Internasjonal divisjon ble etablert fra 2017 for å styrke samordningen og ledelsen av utekontorene. Alle lederne ved utekontorene rapporterer til divisjonslederen. I 2018 har forretningsområdet STI også etablert en divisjon som skal ivareta arbeidet med operasjonell risikokontroll og compliance i 1. linjen, og følge opp utekontorene på dette området. I den foreløpige rapporten kommenterte Finanstilsynet at avstanden mellom utekontorene og forretningsområdet syntes å ha blitt større. Finanstilsynet merker seg at styret i sitt svar derimot gir uttrykk for at de bransjeansvarlige nå er tettere på globalt, samt at de internasjonale kontorene har kommet nærmere hovedkontoret gjennom tettere oppfølging i flere fagakser, både i første og andre forsvarslinje.

I den foreløpige rapporten pekte Finanstilsynet på at banken har en kompleks organisering av virksomheten, noe som bidrar til økt operasjonell risiko. Med økte regulatoriske krav har risikoen økt for at banken får utfordringer med manglende regulatorisk etterlevelse. På denne bakgrunn reiste Finanstilsynet spørsmål om banken bør foreta en bredt anlagt evaluering av sin organisering, virksomhetsstyring og kontroll med utekontorene. Styret viser i sitt tilsvarende svar til at banken lenge har hatt en matrisemodell, som styret anser også vil være egnet for fremtidig drift av konsernets internasjonale enheter. Finanstilsynet merker seg at modellen er til kontinuerlig vurdering og har notert seg at banken har tatt en rekke ulike organisatoriske grep internasjonalt de senere år.

Finanstilsynet merker seg styrets kommentar om at DNB Capital LLC har ett eksternt styremedlem.

Verdipapirforetaket DNB Markets Inc. opererer som en separat enhet regulert av Securities and Exchange Commission samt Financial Regulatory Authority, og er forretningsmessig underlagt DNB Markets og med et eget styre med medlemmer utelukkende fra DNB. Foretaket får fortsatt utført middle-office og back-office funksjoner ved filialen.

Cayman Islands Branch

Filialen i New York ivaretar driften av den "ikke-fysiske" filialen på Cayman Islands. Styret i DNB Bank ASA har tidligere gjort vedtak om flytting av utlånsboken samt dagligbanken. Virksomheten er redusert vesentlig etter at hele utlånsporteføljen ble overført til DNB Capital LLC. Den videre

prosess for å nedskalere filialen ytterligere har i en periode vært stilt i bero. Finanstilsynet peker på at filialen på Cayman Islands kan representere en renommerisiko for DNB-konsernet, og stilte i den foreløpige rapporten spørsmål om bankens videre planer for filialen.

Det fremgår av styrets svar at arbeidet med å avvikle virksomhet relatert til cash management forventes gjenopptatt mot slutten av 2018. Styret viser til at etter at dette arbeidet er avsluttet, vil all kundeaktivitet ved filialen være avviklet.

Styring og kontroll av kredittrisiko

Kredittstrategi og kredittpolicy

Samfunns- og bærekraftsansvar

Styret i banken har fastsatt en konsernstandard for samfunnsansvar i kredittvirksomheten, der hensikten er å tydeliggjøre betydningen av styringsprinsipper for samfunnsansvar også i kredittvirksomheten, formalisere samfunnsansvar som en del av risikovurderingen i all kredittgivning og beskrive roller, ansvar, organisering og prosess knyttet til risikovurdering av samfunnsansvar. Låntakers forhold til samfunnsansvar skal vurderes i kredittprosessen der det er relevant. Banken har utarbeidet retningslinjer og instruksjoner for hvordan vurderingen skal foretas. I retningslinjene framgår blant annet hvilke aktiviteter som er utelukket fra finansiering, krav til spesifikke vurderinger i kredittsaker og tilhørende klassifisering av risikonivå.

Etter gjennomgang av enkeltengasjementer i New York registrerte Finanstilsynet at CSR-risiko (samfunnsansvar) og faktorer relatert til miljø-, samfunns- og selskapsstyring (ESG-faktorer) i noe varierende grad er drøftet i kredittsakene utover en standard "tick-off". Den varierende standard kan dels skyldes at rammeverket er ferskt.

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at vurderinger av CSR- og ESG-risiko opp mot konsernets prinsipper for samfunnsansvar og ansvarlighet i kredittgivningen i en del tilfeller vil kunne fordra særskilt kompetanse innen CSR/ESG-området eller særskilt god kjennskap til hva det norske samfunnet vil måtte oppfatte å være ansvarlighet i kredittgivningen. Dette gjelder kanskje særlig ved filial/datterbank i utlandet når kundeansvarlig skal måle CSR- og ESG-risiko opp mot DNB-konsernets prinsipper for samfunnsansvar og forpliktelse til å levere ansvarlige finansielle

tjenester. Finanstilsynet legger derfor til grunn at banken setter av tilstrekkelige ressurser og styrker kompetansen for å ivareta konsernets prinsipper for samfunnsansvar og forpliktelse til å levere ansvarlige finansielle tjenester.

Det fremgår av styrets svar at DNB North America følger punktet om samfunnsansvar i kredittregelverket. Dette omfatter vurdering og dokumentasjon av kunders CR-rating (samfunnsansvar) minimum årlig før endelig godkjenning av ratingen foretas av senior kredittsjef ved hovedkontoret. Styret understreker at dette innebærer at gjennom denne prosessen vurderer alle beslutningstakere og Kredittstyring konsern CR-analysen samt ratingen, og sørger for en balanse mellom internasjonale interesser og kulturer. Bankens etablerte stilling for en dedikert medarbeider som jobber med samfunnsansvar i divisjonen Risk & Quality. Dersom transaksjoner er vurdert til å ha høy CR-risiko blir denne funksjonen involvert. Det finnes dessuten "CR-ambassadører", herunder en i DNB North America, som støtter arbeidet med å implementere samfunnsansvar. Finanstilsynet noterer at kredittregelverket inneholder krav om å involvere det sentrale CSR-teamet når det vurderes at omdømmerisikoen for DNB er høy.

Overvåking av kredittengasjementer - Loan Review North America

Finanstilsynet har merket seg at styret i sitt svarbrev opplyser at Kredittstyring konsern har et godt og tett samarbeid med Loan Review-enheten i North America. Styret anser at den stiplede rapporteringslinjen til Konsernkredittsjef understreker at Kredittstyring konsern understøtter Loan Review. Videre viser styret til at de årlige gjennomganger blir styrket med deltagelse fra Credit Risk Review-teamet fra hovedkontoret. Finanstilsynet noterer at det også vil gjøres endringer i hovedkontorets Credit Risk Review-opplegg, slik at dette skal fremstå som en tydeligere andrelinjefunksjon knyttet til de enkeltsaker som gjennomgås.

Etter Finanstilsynets oppfatning er det viktig at banken aktivt bruker Loan Review-funksjonen til ytterligere bedret kredittstyring og porteføljeovervåking. Finanstilsynet anser derfor at både leder for Internasjonal divisjon og leder for New York-kontoret har særskilt ansvar for å følge opp enheten for å sikre at den har gjennomslagskraft og støtte fra organisasjonen.

Styring og kontroll av operasjonell risiko og etterlevelsesrisiko

Operasjonell risiko

I foreløpig rapport kommenterte Finanstilsynet DNB North Americas arbeid med operasjonell risiko og compliance. Avdeling for Operasjonell risiko og Compliance ledes av Operational Risk and Compliance Officer, og utgjorde 18 personer, som er en økning fra 9 personer i 2016. Avdelingen arbeider med operasjonell risiko, regional sikkerhet og compliance, herunder etterlevelse av AML-regelverket. Halvparten av avdelingen inngår i seksjon for AML/OFAC, som

ledes av Compliance Officer. Finanstilsynet har notert bankens presisering av at det er den lokale hvitvaskingsansvarlige som leder AML/OFAC-arbeidet ved filialen.

Finanstilsynet stilte videre spørsmål om banken har avklart hvordan 1. og 2. linjes kontroller er definert for DNB North America.

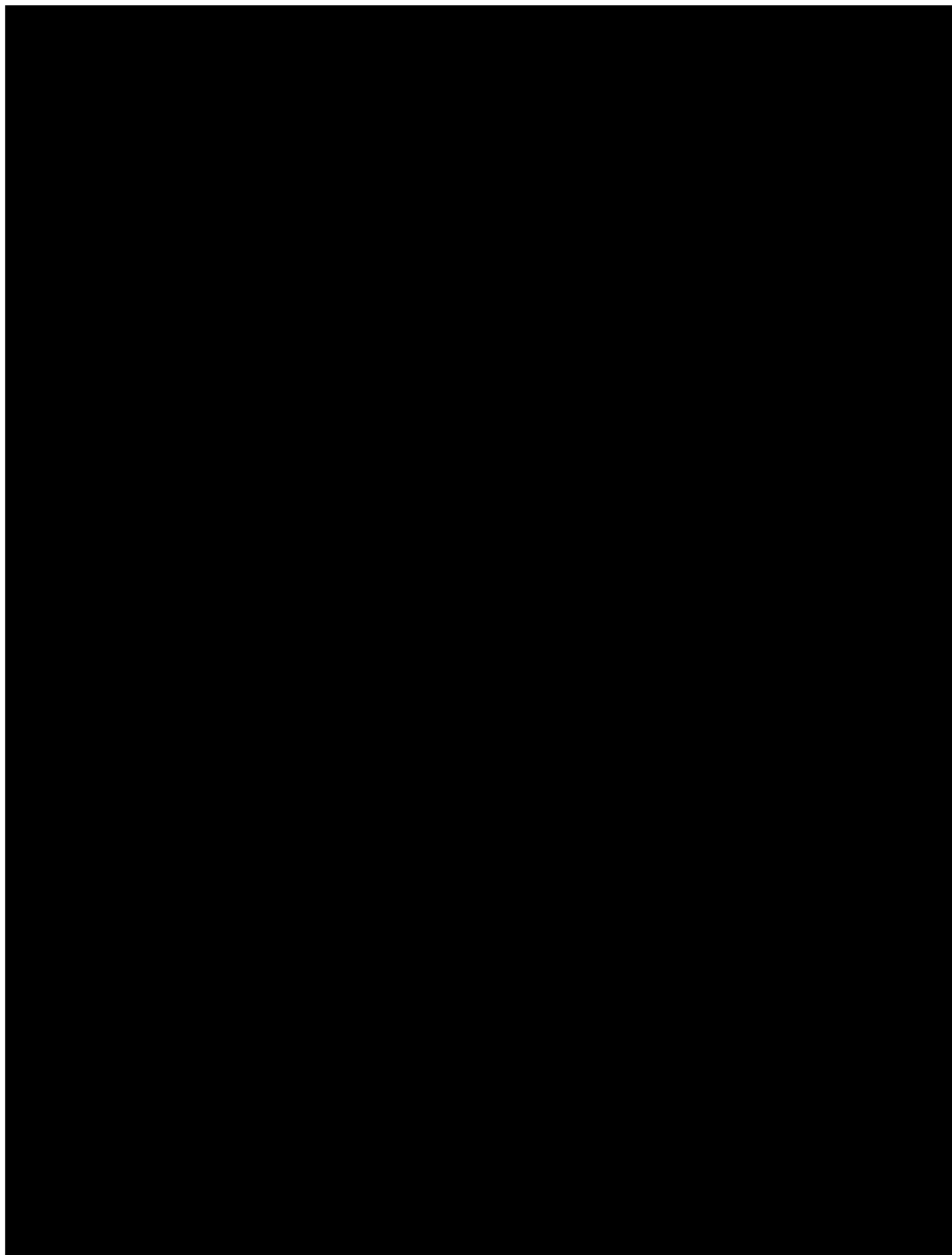
Finanstilsynet har merket seg fra bankens tilsvarende at

- [REDACTED]
- DNB er enig i Finanstilsynets vurdering i foreløpig rapport om at New York-kontoret må ha tilstrekkelig kompetanse og ressurser, og at etterlevelseskultur er viktig for å sikre at ledelsen får tilstrekkelig kritiske rapporter slik at korrigerende tiltak kan iverksettes om nødvendig så tidlig som mulig.
- Banken har besluttet at det i 4. kvartal 2018 skal etableres en ny driftsmodell i DNB North America med en Risk & Quality-enhet som støttefunksjon for ledernes ansvar for å vurdere og gjennomføre internkontrollen i 1. linjen. Som lokal 2. linje-kontroll skal det være en compliance-ansvarlig (LHC) og en ansvarlig for operasjonell risiko (LORO). Kontrollene vil bli gjennomført for å sikre at risiko blir identifisert, kontrollert og administrert av første forsvarslinje på en forsvarlig måte.

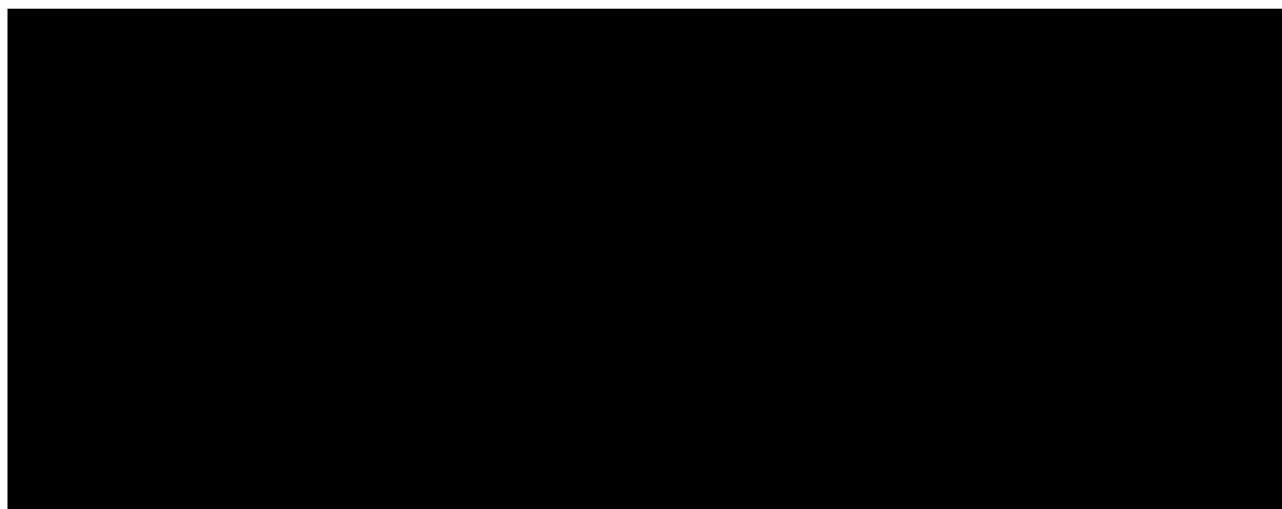
Finanstilsynet forventer at DNB Bank gjennomfører den planlagte klargjøring av 1. og 2. linjes kontrollen av operasjonell risiko i DNB North America, og at hovedkontoret regelmessig følger opp om kvaliteten i kontrollarbeidet lokalt er tilfredsstillende.

[REDACTED]

[REDACTED]

Styring og kontroll av likviditets- og markedsrisiko

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets merknader blir behandlet.

Kopi av dette brevet bes sendt ekstern revisor

For Finanstilsynet

Ann Viljugrein
direktør for bank- og forsikringstilsyn

Gunnar Oppi
spesialrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.